

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/19069> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Cheng, Weichung

Title: War, trade and piracy in the China Seas (1622-1683)

Date: 2012-06-12

SAMENVATTING

SAMENVATTING

Het doel van dit onderzoek is om de opkomst en ondergang van een prominente zeventiende eeuwse Chinese maritieme ‘mogendheid’ te beschouwen, aangevoerd en bestuurd door drie generaties van de Cheng familie. Verklaard wordt hoe het keizerlijk bestuur van de Ming dynastie, als gevolg van bepaalde historische ontwikkelingen op een cruciaal moment, groepen Chinese smokkelaars in dienst nam onder het mom van ‘kustverdediging’s detachementen’. Met de hulp van de lokale gentry werden niet weinig huurlingen geleidelijk aan getransformeerd tot de ruggengraat van de defensiemacht van de provincie Fu-chien. Zo groeiden de aanvoerders daarvan uit tot de beschermheren van de Chinese commerciële belangen in de Oost- en Zuid Chinese Zee.

Strijdend met rivalen, werden de Chengs en hun volgelingen meegesleurd in de maalstroom van de machtsstrijd met de Spanjaarden, Portugezen, Hollanders en Britten tijdens het beginstadium van de globalisering. De val van het Ming keizerrijk maakte het de Chengs mogelijk kortstondig een zelfstandig, maar labiel maritiem regime te vestigen in China’s zuidoostelijke kustprovincies.

De opkomst van de eerste leider van de Cheng clan, Cheng Chih-lung alias Nicolaes Iquan, kan worden toegeschreven aan de spanningen die onstonden als gevolg van het schisma tussen de Chinese en Japanse wereldorden en de convergentie van de zilverstromen uit Japan en Mexico in China aan het begin van de 17e eeuw. Ming China was al in verval toen het binnenvallen van de legers van de Japanse krijgsheer Toyotomi Hideyoshi in Korea de dynastie nog meer verzwakte. Het keizerlijke hof zag zich daarop gedwongen om alle financiële bronnen aan te wenden om weer een andere dreiging af te wenden: de zuidwaartse expansie van de Mantjoes. De zilverstromen uit Japan en Zuid Amerika die binnenkwamen via de havens in

SAMENVATTING

de zuidoostelijke provincies werden al snel volledig benut om de verdediging in het noorden te financieren. Het was vanuit deze troebele wereld van overzeese handel dat het Cheng regime, Cheng Chih-lung, alias Nicolaes Iquan, opkwam.

Hoofdstuk één verdiept zich in de oorsprong van de Chinese gelukzoekers (of maritieme hulptroepen) in de latere fase van de Wo-k'ou (Japanse piraten) aanvallen op de zuidoostelijke kust van China tijdens de tweede helft van de 16e eeuw. Het Chinese hof had aanvankelijk huurlingen ingehuurd om deze aanvallen het hoofd te bieden, maar deze infanterie was niet bij machte om de piraten te bestrijden op zee. De gouverneur (hsün-fu) van de provincie Fu-chien ontdekte dat de zeevarende smokkelaars en handelaren betere troepen leverden dan de officieel gerekruteerde huurlingen. Toen in 1617 de Japanse handelaren de Chinese autoriteiten verzochten om de legale handel met Japan te openen, rekruteerde de Gouverneur van Fu-chien huurlingen van plaatselijke zeevarende handelaren en verzorgde hen van oorlogsschepen en bewapening, sterk genoeg om mogelijke Japanse agressie te voorkomen.

Hoofdstuk twee laat zien dat de herleving van het maritieme huurlingen systeem in Fu-chien en het verbod op de overzeese handel het antwoord was van de provinciale Gouverneur op de Nederlandse bezetting van de Pescadores in 1622. Dit hoofdstuk verklaart hoe Cheng Chih-lung, een makelaar in de illegale Chinees-Japanse doorvoerhandel werd gerekruteerd door de Vereenigde Oost Indische Compagnie (VOC) om deel te nemen in de kaapvaart tegen de Spanjaarden in Manila. Zelfs nadat de Hollanders naar Taiwan waren vertrokken, bleef de impasse tussen de provinciale autoriteiten van Fu-chien en de Hollanders bestaan. Maar toen in 1626 een droogte de provincie Fu-chien teisterde en de zeeverboden de toevoer van Ch'ao-chou

SAMENVATTING

rijst onmogelijk maakten, zeilde Cheng Chih-lung naar de Chinese kust en nam daar de leiding om het zeeverbod te doorbreken met de stilzwijgende hulp van de VOC in Taiwan.

Hoofdstuk drie beschouwt hoe Cheng Chih-lung na zijn overgave aan de Chinese autoriteiten een positie verkreeg in de kustverdediging en hoe hij door smokkelhandel vanuit zijn thuisbasis in An-hai zijn troepen kon blijven financieren. De ondiepe wateren van de An-hai haven voorkwamen dat de jonken van zijn rivalen dichterbij konden komen. In 1631 had Cheng Chih-lung zich ontdaan van al zijn Chinese concurrenten in de overzeese handel.

Hoofdstuk vier analyseert de overzeese handel van An-hai vanuit een internationaal perspectief en toont hoe Cheng Chih-lung profiteerde van de plotselinge veranderingen in de Chinees-Japanse handel. Omdat het Japanse keizerlijke hof de overzeese handel met de Portugezen in Macao had opgeschort, konden de An-hai smokkelaars onder het leiderschap van Cheng Chih-lung nu de handel met Japan monopoliseren en hun kapitaal verveelvoudigen terwijl zij tegelijkertijd hun handel met de VOC in Taiwan uitbreidden.

Hoofdstuk vijf onderzoekt de belangentegenstellingen tussen Cheng Chih-lung en de VOC, die resulteerden in de zeeslag van Liao-lo bij het eiland Quemoy in de zomer van 1633. Nadat hij de Hollanders een verpletterende nederlaag had toegebracht, spoorde Cheng Chi-lung vanuit zijn nieuwe machtige positie, het Ming hof aan om de handel met de Hollanders in Taiwan toch maar toe te laten.

SAMENVATTING

Hoofdstuk zes toont hoe de kooplieden van An-hai aanvallen van andere Chinese handelaren afwendden, nadat Cheng Chih-lung zijn rivaal Liu Hsiang uit de provincie Kuang-tung verslagen had. Deze overwinning zorgde ervoor dat hij zijn invloed uit kon breiden tot aan de mond van de Pearl rivier. Nu zij de smaak te pakken kregen van de grote voorraden aan tropische producten die zij in Kuang-tung aantroffen, wilden de An-hai handelaren hun netwerk uitbreiden tot aan alle havens in Zuidoost Azië .

Hoofdstuk zeven analyseert de expansie van het An-hai handelsnetwerk naar Taiwan, Siam en Manila en de beginfase van de nauwe samenwerking van Cheng Chih-lung met de VOC in de handel met Japan.

Hoofdstuk acht benadrukt de dramatische breuk in de samenwerking tussen de Chengs en de VOC in 1640. De Hollanders zagen nu uit naar andere markten dan China voor de inkoop van de zijde voor Japan en zij vonden die in Vietnam en India. Omdat de toenemende handel van de Compagnie met India grote leveringen van Chinees goud vereiste, werden de relaties met Cheng Chih-lung, die dit edelmetaal tegen een redelijke prijs kon leveren, weer hersteld.

Hoofdstuk negen toont aan hoe de val van het Ming hof en de verandering van regime in 1644 de monopoliepositie van de An-hai koopmannen in de Chinees-Japanse handel in gevaar bracht. Nadat hij in gijzeling was genomen door de nieuwe Mantsjoe leiders, volgde zijn zoon Cheng Ch'eng-kung, alias Coxinga, hem op. De troepen die eerder onder leiding van de vader stonden verklaarden zich nu loyaal aan de zoon. Cheng Ch'eng Kung bleef loyaal aan het Ming hof dat naar het zuiden was uitgeweken.

SAMENVATTING

Hoofdstuk tien onderzoekt de pogingen van de An-hai handelaren om de Siamese markt te veroveren ten koste van de handelsbelangen van de VOC aldaar. Toen de Siamese en Cambodjaanse koning afgezanten stuurden naar het hoofdkwartier van Cheng Ch'eng-kung in Amoy in 1653, begon deze laatste zijn macht te consolideren en hervatte hij de onderhandelingen met zowel het Mantsjoe hof als de VOC.

Hoofdstuk elf beoogt het consistente beleid van Cheng Ch'eng-kung' aan te tonen toen hij eenmaal de onbetwiste leider van de maritieme huurlingen en beschermheer van de zeevarende handelaren geworden was. De Mantsjoes probeerden de kust weer af te sluiten om de Ming troepen in het zuiden te verslaan, maar dit was tevergeefs: Cheng Ch'eng-kung kreeg controle over alle belangrijke handelsknooppunten langs de kust. Twee grote gevechten belichaamden Cheng Ch'eng-kung's strategie ten opzichte van het Mantsjoe hof in Peking en de Hollanders in Taiwan. Allereerst viel hij in 1659 de Yangtse rivier opvarend Nanking aan. Met deze aanval trachtte Cheng Ch'eng-kung het eiland Ch'ung-ming te veroveren en zich zo van de Chiang-nan regio te verzekeren waar de export zijde werd geproduceerd. Na het mislukken van deze expeditie besloot Cheng Ch'eng-kung naar Taiwan over te steken en het VOC hoofdkwartier op dit eiland, Fort Zeelandia, te belegeren. Op 1 februari 1662 dwong hij de VOC tot overgave. Wat zijn verdere plannen waren - was hij echt voornemens Spaans Manila aan te vallen, wilde hij de directe handel met India openen, of wilde hij zijn macht uitbreiden naar de Specerijen Eilanden? - zal nooit bekend worden omdat hij kort na zijn verovering van Taiwan stierf.

Hoofdstuk twaalf geeft een overzicht van het Chinese overzeese handelsnetwerk na het plotselinge heengaan van Cheng Ch'eng-kung in 1662. Diens oudste zoon, Cheng Ching, maakte zich snel meester over het bestuur

SAMENVATTING

van het eiland. Door de samenwerking aan te gaan met gelukzoekers uit de kustprovincies Kuang-tung en Kuang-his, herstelde hij na 1667 het handelsnetwerk van zijn vader tussen China, Japan, Cambodja en de Filipijnen. De Siamese koning Narai keerde echter het Cheng regime de rug toe. Cheng Ching en zijn volgelingen lieten nu hun wens varen om met de Hollanders te concurreren in de Siamese handel.

Hoofdstuk dertien analyseert de sterke en zwakke punten van Cheng Ching's handelsnetwerk en verklaart ook de uiteindelijke teloorgang. Het netwerk strekte zich uit tot aan het Maleise schiereiland en Sumatra voor de inkoop van tin en peper, en met de steun van de Engelse Oost Indische Compagnie, reikte het ook tot aan Bantam, de grootste rivaal van Batavia op Java. Toen de Japanse overheid een uitvoerverbod uitvaardigde op de export van zilver in 1667, droogde de zilverstroom uit het buitenland geleidelijk op. Tegelijkertijd stelden de Mantsjoes nieuwe zeeverboden in. Hoewel dit beleid grotendeels mislukte omdat de kustprovincies zich in reactie hierop aansloten bij de zogenoemde 'drie vazallen rebellie' tussen 1674 en 1681, eisten deze ontwikkelingen toch hun tol. In 1683 werd de maritieme macht van het Cheng geslacht effectief beëindigd door de invasie van de Qing admiraal Shih Lang, een voormalige bondgenoot van Cheng Chih-lung. Als gevolg hiervan verloor Taiwan zijn positie als geduchte handelsmogendheid in de Chinese wateren.

Het laatste hoofdstuk, hoofdstuk veertien, behandelt het complexe fenomeen van de opkomst en teloorgang van het Cheng regime in de kustprovincie Fu-chien en Taiwan. Het Cheng regime kan als voorloper gezien worden van de zelfverklaarde "warlords" in de grens regio's tijdens de Chinese Republikeinse periode. Als handelsregime toonde Taiwan onder de Chengs vele kenmerken van de Maleise havenvorstendommen in het zuiden.

SAMENVATTING

Hoe dan ook, de tijdelijke onafhankelijkheid van de Chengs en hun volgelingen in Fu-chien en het nabije Taiwan tijdens de 17e eeuw is een uitzonderlijk moment geweest in de geschiedenis van China's kustgebied.